

26.62x20.86	1/4	1 עמוד	ידיעות אחרונות - 24 שעות	18/08/2015	49272163-4
נפגעות ונפגעי תקיפה מיני - 23121					

מי שומר על הילדים שלנו?

איך זה יכול להיות: עד שילדים אוזרים אומץ ומספרים שפגעו בהם מינית, רק 20% מהתיקים במדינת ישראל מגיעים לבית המשפט וכל השאר נסגרים בלי תוצאות. ומה זה בעצם אומר "חוסר עניין לציבור" כשמדובר בעבירות מין בקטינים? | יהודה שוחט, נעם ברקן | 4

27.66x27.97	2/4	4 עמוד	ידיעות אחרונות - 24 שעות	18/08/2015	49272171-3
נפגעות ונפגעי תקיפה מיני - 23121					

נכשלים בהגנה

שנתיים אחרי שבנה הותקף מינית בסמוך לביתו, קיבלה נחמה הודעה: "התיק נסגר מחוסר עניין לציבור". גם האיש שבגע בבתו של אבנר עדיין מסתובב חופשי, וכך גם הפדופיל הסדרתי מהמרכז. בעקבות הנתונים המזעזעים שפורסמו אתמול, ניסינו להבין איך קורה ש־80 אחוז מהתיקים על עבירות מין בקטינים נסגרים בלי שמוגש כתב אישום

יחודה שוחט, נעם ברק

ייצא זכאי מחמת הספק. אולי מפחדים שהילדים לא יעמדו בחקירה וזה יעשה להם נזק נפשי. אני חושבת שצריך לתת לבית המשפט להכריע. ריי בוננו של עולם, אלה ילדים! וזאת המדינה שלהם! והמדינה צריכה להגן עליהם לא פחות משאני או בעלי היינו צריכים להגן על הבן שלנו".

איך הילד שלך מרגיש היום?

"ברוך השם הוא מתאושש. עדיין סובל מטראומה ויש לו מאז הפרעות בהתנהגות. אנחנו נותנים לו את הטיפול הכי טוב שאפשר. לא חוסכים שקל כדי להחזיר אותו למסלול. אני מקווה שגם המדינה תעשה אותו הרבה בריוק. אם זו הפרקליטות, המשטרה או הרווחה. אני כבר לא יודעת מי אחראי כי בישראל אין רבר כזה של לקחת אחריות. אני מרגישה שבתור אמא נכשלת. תי הבטחתי לילד שלי הגנה ונכשלת. הוא הותקף כאן, ברחוב שבו הוא גר. במקום שבו הוא אמור להרגיש הכי מוגן, איפה שהוא יכול לשחק עם החברים שלו. בפעם השנייה נכשלת כי הבטחתי לעצמי ולו שנעשה צדק עם האיש הרע שעשה לו את זה. וצדק לא נעשה. קשה להיות עם זה".

נחמה כנראה לא לבד. מהמירע שאספה מריה רבינוביץ', שערכה את המחקר, עולה תמונה מורכבת בכל הנוגע לניהול תיקי חקירה במקרים של עבירות מין בילדים. "לטענת המשטרה, במקרים של פגיעה מינית בילדים יש חשיבות לקיום התיק קורה סמוך ככל האפשר למועד חשיפת העבירה", היא כותבת. "השיהוי בחקירה ובקבלת תוצריה (תמלול וסיכום החקירה, קלטת ועוד) מעכבים

לא העבירו נתונים אודות התיקים הללו, אין אפשרות לדעת אם בסופו של דבר כתבי האישום הסתיימו בהרשעה.

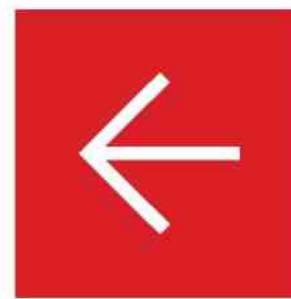
"נשמע כמו טיוח"

נחמה ממרכז הארץ לא יכולה לסלוח לעצמה, למרות שאיאפשר להאשים אותה לדג. הבן שלה הותקף לפני כחמש שנים על ידי פדופיל, ממש ברחוב שבו מתגוררת המשפחה. הוא היה רק בן שש וחצי. בחלוף כשנתיים קיבלה נחמה הורעה שהתיק נסגר, לרבריה מ"חוסר עניין לציבור".

"כבר לא היה לי כוח להתחיל להתניע את התהליך מחדש ולהפוך בזה כי היינו צריכים גם לטפל בילד שנפגע וגם בשאר הילדים", היא מודה בצער. "בריעבד אני משתגע. מה זה בכלל אומה, חוסר עניין לציבור? איך פדופיל שמסתובב חופשי ופוגע בילדים לא מעניין בעיניהם את הציבור? אני אפילו לא מבינה את ההגדרה הזאת. במקרה שלנו היה חשוד והייתה עדות. אם החלטתם שהילד ממציא קחו אחריות ותגידו שהחשוד אינו אשם. אם אין מספיק ראיות זה גם בסדר, למרות שלהבנתי אצלנו היו. חוסר עניין לציבור נשמע כמו טיוח, שרק מרחיב את מעגל הפגיעה. יכול להיות שהם מתכוונים בכלל למשהו אחר, לא יודעת. חברה שעבדה בפרקליטות אמרה לי שזה מין ביטוי משפטי כזה, שמכסה על מקרים שנראה להם שהתיק לא מספיק חזק כדי לעמוד מאחוריו בבית משפט, ואם ילכו עם זה לכתב אישום הוא

כשילד נפגע מינית הוא בדרך כלל שותק. האימה, הבושה ותחושת האשמה מונעים ממנו לספר. אולי גם הפחד שלא יאמינו לו. לכן, כשילד כבר אוור אומץ ומספר, היינו מצפים שרשויות החוק יעשו כל שביכולתן כדי לתפוס את החשודים ולהעמיד אותם לדין. אך המציאות מורכבת ועגומה בהרבה. מנתונים שפורסמו אתמול ב"ידיעות אחרונות" עולה שמדי שנה נפתחים יותר מ־2,000 תיקים במשטרה בחשד לעבירות מין בקטינים, אך רובם המכריע נגזים מבלי שבכלל מוגש כתב אישום או מבלי שתתקבל בהם החלטה שיפוטית כלשהי. הסיבות: חוסר ראיות, עברייני לא ידוע ואפילו הסיבה המקוממת "חוסר עניין לציבור".

לפני פחות מחודש נערך זימנה יו"ר הוועדה לזכויות הילד, ח"כ יפעת שאשא-ביטון (כולנו), דיון בנושא טיפול הרשויות בפגיעות מיניות נגד ילדים, בין היתר, בעקבות התחקיר שפירסמנו במוסף זה בנושא פגיעות מיניות בילדים בחברה החרדית. בדיון הוצג דו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת ובו נתונים מטרידים על היקף התלונות המוגשות בשנה אל מול אחוז התיקים שנסגרים מבלי שיוגש כתב אישום והחשוד בפגיעה יועמד לדין פלילי. על פי הנתונים, משנת 2010 פתחה המשטרה 11,071 תיקים בגין עבירות מין בקטינים - 8930 מתוכם נגזו. בחלק מהתיקים שנגזו - כלומר הטיפול בהם הסתיים - מוגש בסופו של דבר כתב אישום ומתקבלת החלטה שיפוטית, אך ברוב המקרים הם נסגרים מבלי שמוגש כתב אישום כלל. מכיוון שהפרקליטות והנהלת בתי המשפט

49272178-0	18/08/2015	ידיעות אחרונות - 24 שעות	עמוד 5	3/4	26.77x30.33
נפגעות ונפגעי תקיפה מיני - 23121					

נעצה. "זו שערורייה שבן אדם מצליח לפגוע מינית בכל כך הרבה ילדות והמטרה לא מצליחה לתפוס אותו", הוא אומר. "אם הוא היה טרוריסט מוסלמי שהיה מבצע פיגוע במספר כזה של יהודים, היו מגיעים אליו ומחסלים אותו תוך יומיים. כאן יש בן אדם, טרוריסט, שפגע שוב ושוב ושוב. זה פיגוע. אם המדינה לא תתייחס לזה כך היא גם בחיים לא תתפוס אותו. אני לא יודע איך בדיקות די-אן-א, מארבים בלילות. לא יודע, בא-

נשמע סביר, אבל זה נורא בעיניי שהוא ממשיך להסתובב חופשי, ואם אתה אומר שיש ליד הבניין גני ילדים או מעונות, זה עוד יותר נורא. אם להיות הוגן, אני לא יודע אם התיק נגדו נסגר מחוסר ראיות או מסיבה אחרת. זה בטוח לא היה מחוסר אשמה כי עובדה שננקטו נגדו הליכים כדי למנוע ממנו לפגוע".

אבנר הוא אב לילדה בת 12 שנפגעה על ידי פרופיל שפעל במרכז הארץ ותקף על פי החשד כ-12 נערות. במקרה שלו, כמו במקרים רבים מדי של פרופיליה, החשוד במעשה עדיין לא

בני המשפחה, או כאשר כמה קטינים שמכירים זה את זה נפגעו מינית והם משוחחים על המעשים שנעשו בהם לפני החקירה או העדות", נכתב במחקר. "עוד ציינו במטרה כי קשה להרשיע נאשם בעבירות מין בילדים כאשר הילד אינו מעיד בבית המשפט". על פי המשטרה, חוקרי ילדים אוסרים את עדותם של כ-92 אחוז מהילדים נפגעי עבירות מין מחשש שהעדות תזיק להם".

במשרד הרווחה דיווחו שבשנים האחרונות שיעור הילדים שעדותם נאסרה פחת במקצת, אך לדברי גורמי המקצוע "מתן עדות בבית משפט הוא תהליך קשה, מורכב וטראומטי בעבור הילד, שכן הוא צריך לעמוד מול הפוגע ולשחזר את פרטי האירועים והפגיעה בו עלולה להחמיר. כמו כן, לא כל ילד מסוגל לעמוד במתן עדות בבית המשפט. מסוגלותו תלויה בגילו, בביטחון שלו ובתמיכה שהוא מקבל מהוריו".

לחפש אלטרנטיבות

חברת הכנסת מיכל רוזין (מרצ), לשעבר מנכ"לית איגוד מרכזי הסיוע לנפגעי ולנפגעות תקיפה מינית, שנכחה בדיון בוועדה לזכויות הילד, מדגישה שהתמונה במקרים של פגיעה מינית בקטינים מורכבת יותר מהנתונים היבשים הקשים שעולים מתוך נתוני המשטרה שהוצגו בדו"ח. "זו הצגה מאוד שטחית ופופוליסטית של הדברים", היא טוענת. "יש קושי מאוד גדול עם הקירות ילדים במקרים של פגיעות מיניות, ובהרבה מצבים מחליטים גורמי המקצוע שעדות קטין בבית המשפט תגרום לו נזק נפשי משמעותי. כשילד עולה על דוכן העדים לסגור יש זכות לחקור אותו חקירה נגדית. חשוב לזכור שהטיפול בילד והשיקום שלו הם המטרה העיקרית - ולא תמיד העניין של ההעמדה לדיון הוא המרכז. זה נכון שמאוד חשוב להעמיד לדיון, אבל צריך לראות את התמונה המלאה.

"במקרים שמדובר בילדים מאוד קטנים, בני שנתיים, שלוש ואפילו חמש, כשאומרים שלא ניתן להעיד אותם זה לא אומר שלא מאמינים להם. זה פשוט אומר שלהליך המשפטי יש מגב-לה - בית המשפט צריך לשמוע סיפור שהילדים לא מסוגלים לספר. הרבה פעמים זה חוסר אונים של המערכת או רצון אמיתי להגן על הנפגעים, או מקרים של זיהום החקירה. ישנם מצבים שלא ידוע מי הפוגע. יכול להיות מצב שילד מגיע עם ההורים שלו למרכז ההגנה ומספר 'האיש פגע בי', אבל הוא לא יודע לתת תיאור של הפוגע ולומר מיהו. המדינה", היא מוסיפה, "עשתה קפיצת דרך משמעותית בכל הקשור בטיפול בילדים נפגעי עבירות מין. הוקמו מרכזי הגנה - למעט אחד שעוד עתיד להיפתח. נוספו 50 חוקרי ילדים וכיום אין המתנה לחקירת ילדים כפי שהייתה בעבר. בכל רחבי הארץ נפתחו מרכזים לטיפול בילדים נפגעים". לדברי רוזין יש למצוא אלטרנטיבות במקרים שבהם יודעים מי הפוגע ובמי הוא פגע אבל המערכת השיפוטית לא יכולה לתת את המענה.

שמעון (שם בדוי) מאזור השרון לא יכול להתגבר על הכעס הנורא שמילא אותו לפני שנתיים כשהתיק נגד התוקף של בתו הקטנה נסגר. כשנפגעה הילדה שלו היא הייתה בת חמש. "היינו חסרי אונים. במשטרה חקרו את הבת שלנו אבל היא נכנסה ללחץ ולכן הם אמרו שהעדות שלה לא מספיקה", הוא אומר. "לנו היא אמרה הכל וממש פירטה באופן מחריד מה הוא עשה לה, אבל אפשר להבין שמול חוקרת זרה זה קשה יותר. אחר כך היא נחקרה שוב. ממש רצינו שהיא טינופת הזו ילך לכלא אבל שוב, אומרים שבגלל המצב הנפשי והפיזי שלה לא בטוח שהעדות שלה תהיה קבילה בבית משפט, שהעדויות התומכות לא מספיקות ושלא בריא לה להעיד בבית משפט.

את החקירה המשטרתית, פוגעים בתהליך איסוף הראיות ועלולים למנוע מעצר חשודים והגשת כתבי האישום. נוסף על כך, השיהוי בחקירת הילד ודחיית סיום ההליך מסבים נזק רב לילדים הנפגעים, שכן הם מאבדים אמון במבוגרים סביבם ובמערכות האכיפה והטיפול".

קושי נוסף, שעליו היא כותבת, הוא "זיהום חקירה". לפי פרקליטות המדינה לעיתים מת-עורר חשש לזיהום חקירה של הקטין על ידי בני משפחה, גורמי חינוך, גורמים מטפלים ואחרים עוד לפני קבלת הדיווח המשטרה וגביית עדות על ידי חוקר הילדים (או לפני מועד עדות הקטין בבית המשפט. "זיהום חקירה נוצר כאשר הנפגע נשאל שאלות 'מדרכות' על מה שאירע לו על ידי גורמי טיפול במסגרת החינוכית או על ידי

מה הם היו אומרים: "על המבוגרים להיות אנשים המקנים לאלה הנתונים לחסותם שורשים וכנפיים" | אשלי מונטגיו

נחמה, אם לילד שנפגע מינית: "מה זה בכלל אומר, חוסר עניין לציבור? אני אכילו לא תבינה את ההגדרה הזאת. ריבוננו של עולם, אלה ילדים! והמדינה צריכה להגן עליהם"

13.47x30.78	4/4	6 עמוד	24 שעות	18/08/2015	49272182-5
23121 תקיפה מיני - נפגעות ונפגעי					

ח"כ ביטון-שאשא, שזימנה את הדיון המיוחד, קוראת גם היא להחמרת אכיפה וענישה. "מציאות שבה הפער בין מספר התיקים שנפתחים למספר התיקים שמגיעים למיצוי הוא של מאות תיקים, מעידה על כשל חברתי שחייבים לתת עליו את הדעת", היא אומרת. "בוועדה שקיימתי בנושא הוחלט על הקמת שני צוותי עבודה שיבחנו את העיוותים הקיימים היום בטיפול בפגיעות מין בקטינים החל משלב הזיהוי והאיתור, דרך שלב הדיווח והזמן שלוקח עד שמטופלות הפניות, וכלה בליוי המשפחה והסיוע לקטינים הנפגע. אחד הצוותים יתמקד בטיפול ובהתמודדות של החברה החדרת בנושא הפגיעות המיניות במטרה להביא להגברת המודעות ולבנות תוכנית המתאימה להיבטים הייחודיים לחברה זו".

ח"כ רוזין

עו"ד רוני אלוני סדובניק, שמייצגת קטינים נפגעי עבירות מין, הוסיפה: "מערכת האכיפה והמטפלים מיושנות בכל הנוגע להתאמת דרכי חקירה וגביית עדות מילדים, במיוחד בגיל הרך. כך קורה שגם מעט הילדים שמעוים להגיש תלונה לא זוכים לטיפול. דרופילה וניצול מיני של ילדים ופעוטות בישראל הפכו למכת מדינה, והסיכוי שפוגע ילכד ויועמד לדין או ירצה את העונש המגיע לו הם אפסיים. מדיניות זו מעודדת דרופילה וגילוי עריות". מהמטרה נמסר בתגובה: "ההחלטה על סגירת תיקים מצויה בסמכות הפרקליטות. המשטרה מתייחסת במלוא החומרה לחשדות הנוגעים לעבירות מין כלפי קטינים, והתיקים נחקרים באופן מקצועי ויסודי. ככלל, נדגיש כי העילה שהוגדרה על ידי המחוקק כ'היעדר עניין ציבורי' משקפת מגוון רחב של עילות במקרים בהם נמצא כי ההליך הפלילי אינו מהווה מסגרת מתאימה לבידור".

שמעון (שם בדוי), שבתו נכגעה על ידי כדופיל: "זה נורא בעיניי שהוא ממשיך להסתובב חופשי, ואם אתה אומר שיש ליד הבניין גני ילדים או מעונות זה עוד יותר נורא"

מהפרקליטות נמסר בתגובה: "ראשית, אין בידור האפשרות לאשר שהנתונים הללו מדויקים. לגופו של עניין, סגירת תיק בעילה של 'היעדר עניין ציבורי', אינה בהלמד שהנושא אינו מעורר עניין ציבורי. מדובר בטעות נפוצה. תיק עשוי להיגנו בעילה זו, תהא העבירה אשר תהא, בעיקר כאשר האינטרס הציבורי הוא לטפל בו באפיק שאינו פלילי. למשל, ייתכנו מקרים בהם עבירות מין בקטינים בוצעו על ידי קטינים, שאז, לעיתים, נכון לטפל בפוגעים באפיק טיפולי במקום להעמידם לדין פלילי. ברומה לכה, מוצדק לעיתים להירש להליך משמעותי או טיפולי אחר, שכן יש בו לשרת באופן טוב יותר את האינטרס הציבורי. בחינת האינטרס הציבורי היא קונקרטי ורחבה יותר מהשיקול הבינארי של 'הליך פלילי' – כן או לא'. בהחלט ייתכנו מקרים בהם הליך פלילי לא ישרת בצורה מיטבית את טובת הקרבן בפרט ואת האינטרס הציבורי בכלל".

מת, זאת לא העבודה שלי. אני רק יודע שמישהו הרס את החיים של הבת שלי ושל עוד 11 בנות נוספות, ועדיין לא נתפס. אני בטוח שזה בגלל שלא מתעדפים כאן טיפול בעברייני מין. את רואה את זה גם בבתי המשפט שמקלים בעונשים שלהם וגם במטרה שלא עושה מספיק כדי לתפוס השודרים".

ח"כ שאשא-ביטון

אב נוסף לילדה שבתו נפגעה על ידי אותו פרופיל אמר: "זה מפחיד. השכנים שלי כבר לא נותנים לבנות שלהם להסתובב באזור באופן חופשי אחרי השקיעה והבת שלי חיה בחר-דות שהוא יחזור. אני יודע שאם אני אתקל בו, על פי התיאור שהבת שלי מסרה, אני אשבור לו את הידיים ואת הרגליים ואת הראש, ואסרו אותו ליתר ביטחון. כדאי שהמשטרה תצליח לתפוס אותו לפני".

חשיבותה של הרטוריקה

עו"ד ליאת קליין, היועצת המשפטית של איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, מודאגת מהסיפורים ומהנתונים שעלו כאן. "הנתון שלפיו 80 אחוז מתיקי עבירות המין המבוצעים בקטינים נסגרים הוא מטריד באופן מיוחד", היא אומרת. "קבוצת הקטינים היא אולי הקבוצה החשובה ביותר למקרים של ניצול ופגיעה מינית, והיא קבוצה שיש להגן עליה באופן מיוחד. אנחנו יודעות שרוב הפגיעות המיניות בקטינים כלל אינן מדווחות ואינן מטופלות. העובדה שגם אותם תיקים שכבר הגיעו למשטרה נסגרו מבלי שמוצה הדין עם הפוגעים, מחייבת את כולנו לבדוק בית אמיתי האם החקיקה בישראל מגנה מספיק על קטינים. אולי הגיע הזמן לשינוי מהפכני בחוק, ולבחירת הסדרים מיוחדים שיבטיחו סנקציות על פוגעים, גם במצבים שבהם התיקים נתקלים בקשיים ראייתיים שלא מאפשרים העמדה לדין פלילי ולענישה ברמות מאסר. לצערנו, גם המדינה שהתחייבה להקמת מרכזי ההגנה שאמורים לרכז את ההליכים הפליליים באופן שמוטאם לצרכים המיוחדים של קטינים לא פעלה עד כה להקמת כל המרכזים".

ח"כ מיכל רוזין: "המדינה דווקא עשתה קפיצת דרך משמעותית בכל הקשור בטיפול בילדים נפגעי עבירות מין. הוקמו מרכזי הגנה, הוכפל מספר חוקרי הילדים ונפתחו מרכזים לטיפול בנפגעים"

"לגבי השימוש בעילת סגירה של היעדר עניין ציבורי, ודאי שהדבר מטריד במיוחד. אלימות מינית כתופעה חברתית היא עניין ציבורי מובהק. המאבק בעבירות המין בקטינים לא רק שיש בו עניין ציבורי, אלא שמדובר באינטרס לאומי ראשון בחשיבותו. ולכן לרטרוריקה במובן זה יש חשיבות וכך גם לעילת הסגירה, ואנו מקווים לראות שינוי גם בנושא הזה".